

EL LLENGUATGE

Hi treballam (PER la causa) (II)

Ultra els complements circumstancials de lloc —exactament, tal com precisàvem ahir, designacions de lloc de pas—, també s'ha assenyalat la possibilitat de representar per mitjà del pronom *hi* complements predicatius introduïts per la preposició *per*. J. Ruai (El català en fixes, II) indica l'exemple *El prengué per lladre, per altri*, reduïble a *L'hi prengué*, exemple citat per J. Macià en l'estudi «Els pronoms adverbials». Aquesta representació pronominal sembla també possible en el cas de complements regits per d'altres verbs, com *tenir, deixar o passar*. Efectivament, *Em tenen per un bon amic, El deixen per inútil i Passa per boig* semblen poder-se reduir a *M'hi tenen, T'hi deixen i Hi passa*.

No sabem veure, en canvi, que hagi estat assenyalada la possibilitat de representar per mitjà del pronom *hi* complements de causa, de finalitat o conceptes afins (indicant el motiu, la intenció o fins i tot la destinació). És indubtable que aquesta possibilitat existeix, però caldria una exploració aprofundida de la llengua si hom en volia precisar els límits (cosa, és clar, que mai no es pot afirmar que s'hagi aconseguit del tot). Els exemples següents, fruit d'una petita recerca en els textos que més creiem que reflecteixen la llengua viva i l'expressió genuïna, poden il·lustrar una mica sobre aquesta possibili-

tat: *Vull dir que no s'hi encaparrí, mossèn Llorenç, pel natural d'en Jordi (J. Pous i Pagès, La vida i la mort d'en Jordi Friginals, Ed. 62, pàg. 37). Què ha fet el teu fill, per aconseguir el cor de la meua filla? Però tu (...), hi has fet algo (sic), per ventura? I jo el que et volia dir és que hi has fet ben poc (Narcís Oller, La febre d'or, ed. 62, Vol. II, pàg. 97). I per apagar aquest soroll, les dones honrades no hi poden fer res (Albert Llanas, Trenta anys de teatre, Ed. 62, pàg. 67). ¿A què vénen aquestes febrades que passa de tant en tant, ara per la llibertat, ara pels diners? Un mateix, per què les sent? ¿Per què hi arrisca la vida...? (Narcís Oller, La febre d'or, Ed. 62, Vol. I, pàg. 83). L'exemple següent és també de N. Oller (Pilar Prim, ed. Selecta, pàg. 71): *No s'hi sulfuri, Elvira, no s'hi sulfuri*. Encara que el complement representat per *hi* en aquesta frase no és esmentat abans explícitament, sembla ben evident que cal entendre «per aquesta raó, per aquest motiu».*